

Kalle Kataja

Torvitaikurin taikakirja

ja kuinka se on tehty

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi (AMK)

Musiikin koulutusohjelma

Opinnäytetyö

14.11.2014

Tekijä Otsikko	Kalle Kataja Torvitaikurin taikakirja ja kuinka se on tehty
Sivumäärä Aika	20 sivua + Torvitaikurin taikakirja (98 sivua) 9.5.2015
Tutkinto	Musiikkipedagogi (AMK)
Koulutusohjelma	Musiikin koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto
Ohjaaja	MuT Kai Lindberg
<p>Tämä raporttiosio on osa monimuototyönä tekemääni opinnäytetyötä, joka käsittelee tekemääni käyrätorvensoiton alkeiskirjaa nimeltään Torvitaikurin taikakirja.</p> <p>Kirja rakentuu kahden oppisisällön varaan: käyrätorven alkeismateriaaliin ja musiikin perusteiden oppimateriaaliin. Paitsi että kirjan on tarkoitus johdattaa pieni soittaja aina ensimmäisistä äänistä perustutkinto 1 saakka, se käsittelee kappaleiden ohessa ja kappaleiden avulla myös musiikin perusteet 1 -tason asioita. Kirja pyrkii myös antamaan soitonopettajalle vinkkejä kuinka musiikin perusteisiin liittyviä asioita voi opettaa soittotunneilla.</p> <p>Tässä raportissa avaan kirjan tekemiseen liittyviä asioita aina ensimmäisistä ajatuksista kustantajan hankkimiseen sekä kerron etydien rakennusperiaatteista ja musiikin perusteiden asioiden liittamisestä soitonopetukseen.</p>	
Avainsanat	Alkeisopetus, musiikin perusteet, alkeisoppimateriaali, käyrätorvi

Author Title	Kalle Kataja <i>Horn Magician's Magic Book</i> and How It Was Done
Number of Pages Date	20 pages + <i>Horn Magician's Magic Book</i> (98 pages) 9 May 2015
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Music Education
Instructor	Kai Lindberg, DMus
<p>My final project includes two parts: <i>Horn Magician's Magic Book</i> that I have published and a written, which reports on the creation process.</p> <p>The book is an elementary level learning material for horn players. It combines two different subjects: introduction to horn playing and the basics of music theory.</p> <p>The main goal of the book is to teach horn playing and music theory through an integrated process. The book helps horn teachers to instruct their students in the fundamentals of music theory.</p>	
Keywords	Elementary teaching, music theory, horn

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Ajatus kirjan tekemisestä syntyy	1
3	Ensimmäiset suunnitelmat	3
3.1	Kirjan rakenne	3
3.2	Takakannen sormitustaulukko	4
3.3	Musiikin perusteiden asioiden mukaan tuominen	4
4	100+1 tapaa hankkia kustantaja	4
4.1	Ohjeita kustantajan hankkimiseksi	5
4.2	Omakustanteen ja kustannetun materiaalin hyödyt ja haitat	6
4.3	Yhteenveto	7
5	Etydien rakennusperiaatteet	7
5.1	Kolmisoinnut ja asteikkokulut musiikin hahmottamisen työkaluina	12
5.2	Muoto	13
5.3	Soinnutus	13
5.4	Yhteenveto	14
6	Musiikin perusteiden asioiden jäsentäminen	14
6.1	Kuinka nivoa musiikin perusteiden asiat ja soitonopetus yhteen	15
6.2	Musiikin perusteiden asioiden järjestäminen osaksi kirjaa	15
6.3	Tiedonhaku osana oppimista	17
7	Pohdinta	18
7.1	Lopuksi	19
	Lähteet	20

1 Johdanto

Tämä raporttiosio on osa monimuototyönä tekemääni opinnäytetyötä, joka käsittelee tekemääni käyrätorvensoiton alkeiskirjaa nimeltään Torvitaikurin taikakirja.

Kirja rakentuu kahden oppisisällön varaan: käyrätorven alkeismateriaaliin ja musiikin perusteiden oppimateriaaliin. Paitsi että kirjan on tarkoitus johdattaa pieni soittaja aina ensimmäisistä äänistä perustutkinto 1 saakka, se käsittelee kappaleiden ohessa ja kappaleiden avulla myös musiikin perusteet 1 -tason asioita. Kirja pyrkii myös antamaan soitonopettajalle vinkkejä kuinka musiikin perusteisiin liittyviä asioita voi opettaa soittotunneilla.

Tämä työ sisältää paljon hiljaista tietoa, eli tietoa, joka kulkee opettajalta oppilaalle perimätietona, jota ei ole kirjoitettu mihinkään ylös. Tässä työssäni peilaan soveltuvien osien omia kokemuksiani opettajana suhteessa tähän hiljaiseen tietoon. Uskoakseni tämän tiedon ylös kirjaaminen ja sen arviointi on tarpeellista osana käyrätorvensoiton pedagogisen kulttuurin dokumentointia.

Tämän raporttiosion luvuissa kaksi ja kolme kerron miksi lähdin tekemään oppikirjaa sekä avaan koko kirjan tekoprosessia idean saamisesta lopulliseen asuun. Luvussa neljä kerron kustantajan hankkimisesta. Luku viisi kertoo säveltämieni etydien rakennusperiaatteista ja luku kuusi musiikin perusteiden asioiden liittämisestä kirjaani.

Raporttiosion viimeisessä, seitsemännessä luvussa kerron Torvitaikurin taikakirjan kuumisista nyt ja tulevaisuudesta ja kokoaan yhteen koko prosessia.

2 Ajatus kirjan tekemisestä syntyy

Ajatus kirjan tekemisestä syntyi samoihin aikoihin, kun sain ensimmäiset omat oppilaani. Koska pyrkimykseni oli silloin ja on nykyisinkin opettaa oppilailleni perusasiat niin hyvin ja vahvaksi kuin suinkin, lähdin uutena opettajana tutustumaan olemassa olevaan oppimateriaaliin. Huomasin hyvin pian oppimateriaaleja käytettyäni, että niissä on puutteita, jotka vaikuttavat oppilaan perustekniikan kehitykseen ja musiikin hahmottamiseen.

Sekä musiikin hahmottamisen käynnistämisen kannalta että osana torvensoiton tekniikkaa pidän erittäin tärkeänä, että soitettavat etydit ja harjoitteet ovat rakennettu mahdollisimman luontevia säerakenteita ja perinteisiä muotorakenteita käyttäen. Näin oppilaan on mahdollisuus löytää itseohjautuvasti oikeat hengityspaikat säkeiden rajoilta ja hahmottaa musiikki ja muoto näiden rajapintojen kautta.

Selkeiden muotorakenteiden lisäksi perustekniikan rakentamista vaikeuttavaksi piirteeksi muodostui etydien sävelvalikoima. Sävelvalikoimalla tarkoitan, että monissa olemassa olevassa materiaalissa kappaleissa esiintyi jo heti alkuvaiheessa laajahkoja hyppyjä äänestä toiseen.

Lähdin korjaamaan perustekniikan rakentumiseen liittyviä puutteita ensin kirjoittamalla oppilaan nuottivihkoon vaikeaan asiaan liittyviä harjoitteita ja pian sen jälkeen metsästä-mään oikeaksi kokemaani materiaalia monesta eri lähteestä. Harjoitteiden kirjoittamisessa oli vain yksi vika: oppilas ei välttämättä osannut toimia sekä harjoitteen että läksyksi annetun etydin kanssa rinnakkain, eikä näin ollen myöskään yhdistänyt harjoitetta oikeaan musiikkiin.

Tämä oli käänteentekevä hetki minulle: huomasin kokevani huonoa omaatuntoa oppilaideni puolesta. Halu auttaa paitsi oppilaitani, niin ehkä myös muitakin pieniä torvensoittajia käynnisti ajatuksen omasta kirjasta, jossa ei olisi ainakaan edellä mainittuja ongelmia.

En halua väittää, että tekemäni kirja ratkaisisi kaikkia ongelmia, vaan se synnyttää varmasti myös uusia. Pidän tätä keskeisenä osana käyrätorvensoiton opettamisen kulttuurin tai ylipäänsä minkä tahansa kehittymisen elinehtona: jotta voimme kehittyä tarvitsemme ongelmia ja niiden ratkaisuja.

Kansainvälisestikin ajatellen käyrätorvensoiton alkeisopetuksen kulttuuri on hyvin nuorta verrattuna esimerkiksi viulun- tai pianonsoiton alkeisopetuksen vuosisataisiin perinteisiin. Pidän suurella arvolla sitä työtä, jota muut oppimateriaalin tekijät, Suomessa ja ulkomailla, ovat tehneet. He ovat osaltaan vastanneet huutavaan tarpeeseen ja tehneet arvokasta työtä käyrätorvensoiton kulttuurin edistämiseksi.

Tässä yhteydessä on pakko mainita, että lopulliseen päätökseen tehdä kirja vaikutti mitä suurimmissa määrin vanhemmilta kollegoilta saatu tuki.

3 Ensimmäiset suunnitelmat

Kirjan nimi, Torvitaikurin taikakirja, oli ensimmäisiä nimiehdokkaita, jota pohdin vakavasti. Kerrottakoon, että pidin ”100+1 tapaa valmistaa käyrätorvensoittaja” vielä alkuvaiheessa hyvinkin varteenotettavana nimiehdokkaana, jopa Torvitaikuria parempana. Torvitaikurin taikakirja kuitenkin vakiinnutti asemansa mielessäni, kun ymmärsin, että taikamaailma ja satukirjamaisuus antavat minulle suuremman liikkumavaran aina etydien nimestä kirjan ulkoasuun.

3.1 Kirjan rakenne

Kirjasta piti alun perin tulla hyvin perinteinen soitinkoulu sillä erotuksella muihin kouluihin, että kirjassa olisi laaja lämmittelyharjoitusten osio, joka tukisi kirjan etydeitä. Tätä lämmittelyharjoitusten osiota ei lopulliseen versioon kuitenkaan tullut.

Lopullisessa versiossa alkulämmittelyä ei ole kuitenkaan unohdettu, vaan laajan lämmittelyosion tilalla on suukappaleharjoituksia. Suukappaleharjoitukset ovat alkuvaiheessa erittäin hyviä opettamaan oppilaalle torvensoiton äänenmuodostuksen pääperiaatteet sekä havainnollistamaan kuinka huulilla tuotettu ääni saadaan korkeammaksi tai matalammaksi.

Alusta alkaen oli selvää, että kirja tulisi sisältämään alkeismateriaalia, eli sellaisia etydeitä tai oikeammin etydinkaltaisia harjoitteita, joita opettaja perinteisesti tässä vaiheessa kirjoittaa itse ylös oppilaalle, omasta muististaan. Näitä löytyykin, tosin etydeiksi naamioituina ja vähän muunneltuina kirjan ensimmäisten kappaleiden joukosta.

Etydien rakennusperiaate oli jo tässä vaiheessa hyvin samankaltainen kuin lopullisessa versiossa. Etydien rakennusperiaatteista kerron enemmän saman nimisessä luvussa.

Kokonaisuus jakautui lopulta luontevasti neljään osaan:

1. Suukappaleharjoitukset
2. Torvitaikurin taikakoulu, joka sisältää etydeitä ja musiikin perusteiden asioita
3. Pieniä pianosäestyksellisiä kappaleita. Vaikka jokaisessa kirjan etydissä on mukana reaalisointumerkit, nämä kappaleet ovat tarkoitettu enemmän matineoihin tai mahdollisesti jopa kurssitutkiin.

4. Asteikot. Asteikot ovat kirjoitettu ylös niin kuin niitä yleisesti ottaen soitetaan kurssitutkiannoissa. Yhtenäistä käytäntöä ei kuitenkaan ole olemassa.

3.2 Takakannen sormitustaulukko

Uudenlaista ajattelua edustaa kirjan takakannesta kirjaan viereen avautuva sormitustaulukko. Takakannesta aukeava sormitustaulukko oli mukana jo ensimmäisissä suunnitelmissani. Olin huomannut, että jos asetan oppilaan kirjan viereen nuottitelineelle sormitustaulukon, oppilaat oppivat, itsenäisen tiedonhaun avulla, sormitukset nopeammin verrattuna sormitusten opetteluun perinteiseen malliin, jossa opettaja kirjoittaa oppilaalle sormituksia nuottien päälle.

Perinteisen mallin heikkoutena onkin, että oppilas lukee vain sormitusmerkinnän, eikä nuotteja, jolloin sormitusten yhdistäminen nuottikuvaan sujuu hitaasti ja sormitukset ja nuottikuva pysyvät näin ollen kauan toisistaan erillisinä asioina. Lisää takakannen sormitustaulukosta kerron luvussa 6.3 Tiedonhaku osana oppimista.

3.3 Musiikin perusteiden asioiden mukaan tuominen

Alkuperäisessä kirjasuunnitelmassani en ollut ajatellut yhdistää kirjaan musiikin perusteiden asioita, koska en tuolloin vielä edes ajatellut, että lähtisin laajentamaan osaamistani ja ammattini kuvaa siihen suuntaan. Päätös liittää nämä asiat kirjaan oli, suhteessa koko prosessin mittakaavaan, melkein viimehetken ratkaisu: musiikin perusteiden asiat tulivat mukaan vasta viimeisessä kustantajani hallitukselle lähettämässä prosessikuvausvaiheessa, mutta siinäkin vaiheessa en minä eikä kustantaja vielä tiennyt, kuinka suureen rooliin ne lopulta nousisivat. Musiikin perusteiden asioista kerron lähemmin luvussa kuusi.

4 100+1 tapaa hankkia kustantaja

Kustantajan hankkiminen on prosessi, joka ottaa aikansa. Yksi tärkeimmistä asioista sopivaa kustantajaa etsiessä on kustantamon kustannusprofiili.

Suljin jo heti alussa pois suuret kustantamot, koska useimmilla on jo olemassa samaa yhtenäistä metodologia käyttävä kirjasarja eri soittimille. Tällöin, jos olisin saanut kustannus-

sopimuksen suurelta kustantajalta, olisin joutunut muovaamaan omat suunnitelmani alisteisiksi kustantajan jo olemassa olevalle kirjasarjalle. Koin, että Torvitaikurin taikakirjan metodi ei sovi suoraan muuhun muottiin, vaan pikemmin sen metodologia voisi laajentaa myös muihin vaskisoittimiin.

Koska vaskisoitinten toimintaperiaatteet ovat hyvin samankaltaiset ja koska musiikin perusteiden asiat ovat jokaiselle samat, koen, että yhdistämällä jo olemassa olevat musiikin perusteiden asiat soitinkohtaisesti sopiviin etydeihin, olisi helppoa luoda kokonainen kirjasarja jokaiselle vaskisoittimelle.

Torvitaikurin taikakirjan on kustantanut STM-musiikki eli Suomen Työväen Musiikkiliitto ry:n alaisuudessa toimiva nuottipalvelu. STM-musiikki kustantaa uutta suomalaista kuoro- ja puhallinorkesterimusiikkia sekä toimii ulkomaisten nuottien välittäjänä ("nuotit", www.musiikkiliitto.fi, 20.9.2014). Vaikka Torvitaikurin taikakirja on pedagogista materiaalia, se sopii puhallinsoittimen oppimateriaalina Suomen Työväen Musiikkiliiton kustannusprofiiliin.

4.1 Ohjeita kustantajan hankkimiseksi

Ennen yhteydenottoa kustantajaan on kuitenkin syytä valmistautua huolella. Koska idean matka kirjaksi on pitkä, tulisi kustantajalle esiteltävän materiaalin olla jo niin lähellä lopputulosta kuin mahdollista. Lista alla asioita, jotka tulisi olla joko valmiina ja mietittynä ennen yhteydenottoa kustantajaehdokkaaseen.

- Kirjallinen prosessikuvaus kirjasta
 - o Prosessikuvauksessa kerrotaan tyhjentävästi kirjan idea, minkälaista metodiikkaa kirja käyttää, kuvataan kohderyhmä ja osoitetaan miksi juuri tällaiselle kirjalle on tarvetta juuri nyt. Tarvetta osoittaessa on hyvä esitellä muita samaa kohderyhmää koskevia materiaaleja ja pystyä osoittamaan, miksi oma ideani olisi parempi kuin muut.
 - o Prosessikuvauksessa tulisi mainita arvioitu sivumäärä ja arvioidut painatus, taitto ja muut kustannukset sekä esittää arvio missä aikataulussa kirja valmistuu.
 - o Prosessikuvauksessa on myös hyvä kertoa itsestään ja omista valmiuksistaan tehdä kirja.

- Demonstraatio
 - o Koska prosessikuvaus ei vielä kerro miltä kirja näyttää, tarvitaan konkreettinen esimerkki. Oma esimerkkini kuvasi tulevan kirjan mahdollista aukeamaa, jossa oli prosessikuvauksessa mainitut asiat esitettynä käytännössä. Koska esimerkki on jo pitkälle viety ote kirjasta, tulisi tässä kohtaa jo olla selvillä esimerkiksi kirjan mahdolliseen kuvitukseen, sidontaan ja ulkoasuun liittyvät asiat.

Ylipäättään ensitapaamiseen kustantajan kanssa ei voi valmistautua liikaa. Edellä mainittujen dokumenttien lisäksi mukaan kannattaa liittää kaikki materiaali, josta saattaa olla vähänkin hyötyä myönteisen kustannuspäätöksen aikaan saamiseksi.

Pitää myös muistaa, että vaikka idea olisi kuinka hyvä, kustantaja on aina ensisijaisesti kiinnostunut kirjan kaupallisesta potentiaalista. Ennen kustannuspäätöstä kustantaja kilpailutti kirjapainot ja laski kirjasta syntyvät tulot ja menot. Uskoakseni omalla kohdallani myönteiseen päätökseen vaikuttivat ainakin seuraavat kaksi seikkaa: kirjan taittamisesta ei syntynyt kuluja, koska taitoin kirjan itse. Kirjassa käytetty nuotti- ja opetusmateriaali oli itseni säveltämää ja laatimaa, joten tästäkään ei syntynyt tekijänoikeuskuluja.

4.2 Omakustanteen ja kustannetun materiaalin hyödyt ja haitat

Miksi sitten nähdä kaikki tämä vaiva, kun olisin voinut tehdä omakustanteen? Omakustanne tarkoittaa konkreettisesti sitä, että maksan ja teen kaiken kirjaan liittyvän työn itse. Toisaalta tällöin myös saan kaikki kirjasta syntyvän tuoton itselleni.

Kustantajasta on kuitenkin hyötyä, sillä kustantaja maksaa kaiken. Koska kustantaja on kiinnostunut kirjan myynnistä, kirjan levitys ja markkinointi on kustantajan vastuulla. Kustantajilla on valmiit levitys ja markkinointikanavat, joiden selvittäminen olisi omin voimin vienyt ikuisuuden. Kustantaja myös kilpailutti kirjapainot ja erilaiset kirjan sidontavaihtoehtot puolestani. Kustantaja tarjosi käyttööni kumppanin eli kustannustoimittajan, joka tarkisti, oikoluki, keskusteli ja esitti rakentavia parannusehdotuksia jo valmiista materiaalista sitä mukaa kun sitä valmistui.

Mutta kaikella on hintansa. Keskimäärin oppikirjailijan tekijänpalkkioksi suositellaan 20–25% myydyistä kirjoista ("edunvalvonta/kustannussopimus/kustannussopimusmalli/tekijänpalkkio", <http://www.suomentietokirjailijat.fi/edunvalvonta/kustannussopimus/kustannussopimusmalli/tekijänpalkkio>. 21.9.2014). Vaikka koenkin, että tekijänpalkkio voisi olla suurempi, niin koen, että olen valmis maksamaan kaikesta edellä mainitusta tämän hinnan.

4.3 Yhteenveto

Kustantajasta riippumatta Torvitaikurin taikakirja on minun tekemäni kirja. Vaikka lähtökohta kirjan tekemiseen oli puhtaasti idealistinen, niin en voi kieltää, ettenkö olisi ajatellut sitä myös oman ammattitaitoni osoittamisen ja kehittämisen välineenä. Kaiken kaikkiaan koen, että olen etuoikeutettu kun sain tehdä kirjan.

Torvitaikurin taikakirja julkaistiin 15.3.2014 Puhallinpäivillä Järvenpäässä. Idean saamisesta siihen hetkeen oli kestänyt noin kuusi vuotta.

5 Etydien rakennusperiaatteet

Nuottiesimerkissä 1 on kuvattu monessa läpikäymässäni materiaalissa yksi esiintyvistä ongelmista: alaspäiseen silloiseen ääriääneen suuntautuva hyppy. Silloisella ääriäänellä tarkoitan, että nuottiesimerkkiin 1 kirjoitettu pienen oktaavialan g on kuvatussa tilanteessa oppilaan sen hetkisen äänialan alimpia, ellei alin ääni.

Tässä yhteydessä haluan mainita, että ongelma olisi monilta osin samankaltainen, jos hyppy olisi ylöspäin oppilaan silloisen rekisterin ääriääneen. Ongelman ydin ei siis ole onko hyppy ylös vai alaspäin, vaan se, että kuvattu ääni on ääriääni. Näin ollen se on oppilaan sen hetkiseen taitotasoon sekä rekisterin kehitykseen peilattuna ja teknisenä suoritteena ajatellen hyvin hankalassa rekisterissä.

Yleisestikään ajatellen käyrätorven pienen oktaavialan g ei ole enää keskirekisteriä eikä sen pitäisi olla vielä täysin mielleltävissä myöskään alarekisteriksi. Laulajien termiä käytetään pienen oktaavialan g on niin kutsutulla ylimenoalueella.

Ylimenoalueeksi kutsutaan sävelaluetta, jossa laulaja siirtyy rintarekisteristä ohennerekisteriin eli falsettiin (Hösli 2010, 17). Käyrätorvensoitossa muutoksen ei kuitenkaan tulisi olla niin suuri, vaan muutoksen tulisi olla enemmän suukappaleen painopisteen siirtoa alaleuan varaan.

Nuottiesimerkki 1.

Tätä ylimenoaluetta tulisi jo heti alusta saakka yrittää siirtää alemmaksi kohden pienen oktaavialan c -ääntä, jolloin alarekisterin huuliotteen käyttö siirtyy alaspäin ja oppilas pääsee mahdollisimman pienellä huuliotteen muutoksella pienen rekisterin äänistä yksi-viivaisen rekisterin ääniin.

Jos ja kun tavoitteena on, että oppilas pystyisi tulevaisuudessa soittamaan sujuvasti nuottiesimerkissä 1 kuvatun asian, päästään parempaan lopputulokseen laajentamalla alkuvaiheessa oppilaan rekisteriä asteittaisilla kuluilla. Torvitaikurin taikakirjassa olen lähtenyt ratkaisemaan nuottiesimerkki 1:n luomaa ongelmaa nuottiesimerkki 2 osoittamalla tavalla. Nuottiesimerkki 2:ta voi siis pitää välivaiheena kohti tavoitetta, eli nuottiesimerkki 1:n vaivatonta toteuttamista.

Nuottiesimerkissä 2:n alaspäiseen ääriääneen kuljetaan asteittaisella kululla, jolloin oppilas kulkee alaspäin samalla huuliotteella. Tietämättään hän myös venyttää tällä tavoin ylimenoaluetta alemmaksi.

Nuottiesimerkki 2.

Vaikka nuottiesimerkissä 2 hyppy on korvattu asteittaisella kululla, soittajan tulisi kuitenkin mieltää soittavansa kuvatun asteittaisen kulun sävelet ikään kuin yhtenä pitkänä alaspäisenä glissandona. Kun puhun oppilailleni tästä, kutsun sitä liukumiseksi.

Käyrätorven ja muiden vaskisoitinten ääni tuotetaan huulilla. Tätä ylä- ja alahuulen kohtaamisesta syntyvää sylkäisyn kaltaista resonoivaa ääntä kutsutaan pärinäksi. Näin ollen liukumisen tarkoitus on tuottaa mielikuva siitä, että esimerkiksi nuottiesimerkissä 2 kuvattu tilanne, kuulostaisi enemmän glissandomaiselta jatkuvalta pärinältä. Tällaisella mielikuvalla vältetään äänien erikseen soittaminen.

Jos soittaja mieltää soittavansa ääniä yksitellen, kuten pianossa, kosketin koskettimelta, se saattaa aiheuttaa mielikuvan, että jokainen ääni soitetaan erikseen. Äänten erikseen soittaminen taas aiheuttaa, paitsi ilman katkeamisen, myös pärinän katkeamisen, jolloin jokaiselle äänelle syntyy uusi alku.

Suomalaisen käyrätorvikoulun perustana on Professori Holger Fransmanin (1909–1997) Suomeen Wienistä tuoma soittotyyli. Wieniläisen soittotyylin ihanteisiin kuuluu ”sitkeä” legato, jossa ollaan oikeiden äänten lisäksi myös erittäin kiinnostuneita siitä mitä tapahtuu äänten välissä. Tällainen soittotapa mahdollistaa katkeamattoman ilmankäytön sekä laulavan melodian soittotavan (kantables Spiel) rakentamisen (Heikkilä 2009, 61).

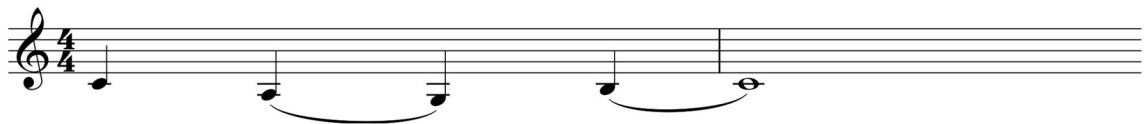
Toisin sanoen, kun ilman katkeaa, katkeaa myös pärinä ja tällöin myös vartalosta mahdollisesti saatava tuki katkeaa ja soitosta tulee pumpppaavaa. Kuvatun kaltainen pumpppaaminen aiheuttaa kiksiksi tai kukoiksi kutsuttuja huonoja alukkeita sekä epätasaisesta ilmankäytöstä seuraavaa kuoputusta tai yökkimistä.

Kuoputtaminen tai yökkiminen tarkoittaa sitä, että ilmavirta on hitaampaa äänen alussa ja nopeampaa vasta äänen loppupuolella, jolloin soitto kuulostaa fp-dynamiikkamerkinän vastakohdalta. Tällainen soittotapa on sekä vastoin Wieniläisen koulukunnan esteetiikan sääntöjä että mahdollistaa anatomisesti mahdollisimman epätaloudellisen soitto-tavan.

Nuottiesimerkki 2 esitetyssä ongelmanratkaisutapa helpottaa jatkuvan ja tasaisen ilmankäytön opettelua, koska asteittainen alaspäinen kulku on kirjoitettu *legatossa* eli sitoen. Käyrätorven ja muiden puhaltimien soitossa tämä tarkoittaa, että vain legato-kaaren ensimmäiselle äänelle asetetaan kielellä pehmeä t-alue. Alukkeeton liukuminen, vrt. ”sitkeä” legato, estää näin ollen kielenkäytöntekniikan opetteluun liittyvän ilman katkeamisen ja oppilas voi keskittyä vain jatkuvaan, katkeamattomaan ilmankäyttöön ja alaspäin liukumiseen. Liukuminen edesauttaa saman huuliotteen pitämistä, jolloin ääni ikään kuin pakotetaan alaspäin tekniikan ehdoilla eikä ääntä tavoitella keinolla millä hyvänsä.

Näin ollen kun Nuottiesimerkissä 2 kuvattu ääriääni muuttuu ajan myötä käyttörekisteriksi, tulisi seuraaviin pienen oktaavialan ääriääniin soveltaa aluksi samankaltaista lähestymistapaa kuin Nuottiesimerkissä 2.

Hyppyjä ei voi kuitenkaan välttää ikuisesti, mutta hyppyjen kokoon voi vaikuttaa. Matkalla Nuottiesimerkki 1 kuvaamaan tavoitteeseen olen Torvitaikurin taikakirjassa käyttänyt Nuottiesimerkki 2 jälkeisenä välivaiheena Nuottiesimerkki 3 kuvaavaa välivaihetta. Välivaiheessa asteittaisen kulun on osittain korvannut terssi-intervalli hyppyt.

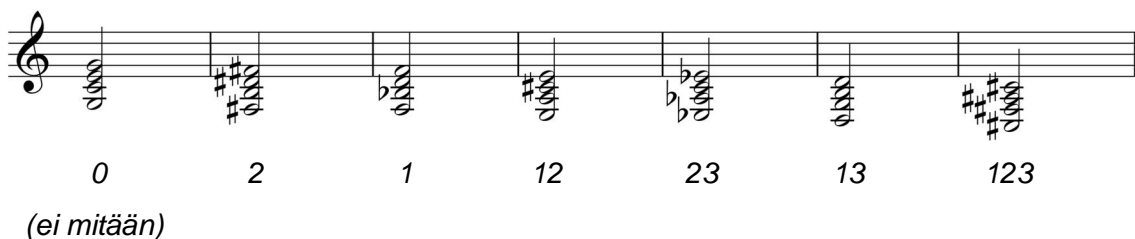
Nuottiesimerkki 3.

Nuottiesimerkissä 1 kuvattu tilanne liittyy monessa oppimateriaalissa kolmisointujen ja käyrätorvessa ilman sormitusta soitettavien sävelten soittoon.

Fransmanin edustaman Wieniläisen koulukunnan perinteiden mukaisesti käyrätorvensoittajat harjoittelevat soittamaan kolmisointuja luonnonsävelsarjan sävelten kautta. Tämä tarkoittaa sitä, että soittaja keskittyy pelkästään ilmankäyttöön ja liukumiseen ja jättää sormitusten opettelemisen taka-alalle. Kolmisointujen soittamisen tarkoituksena on, että ilma ei katkea ja, että legato olisi terssi- ja kvarttihyppyistä huolimatta mahdollisimman pyöreä.

Kun Nuottiesimerkin 1 katkelmaa tarkastelee kolmisoinnun kautta, on esimerkissä kuvattu hyppy C-duurikolmisoinnun perussävelestä soinnun alapuoliseen kvinttiin. Havainnollistaakseni tätä olen kuvannut nuottiesimerkkiin 4 kolmisointuja luonnonsävelsarjan 3. sävelestä 6. säveleen ja niiden sormitukset f-vireiseillä torvella.

Olen kirjaa tehdessä kokenut tärkeäksi sisällyttää nuottiesimerkissä 4 kuvaamieni kolmisointujen äänillä tehtävät harjoitteet kappaleisiin. Tällä tavoin nuottiesimerkin 3 voi myös nähdä osana kolmisointuja ja soinnulla tehtäviä harjoitteita: esimerkin voi ajatella sisältävän kaksi kolmisointukulkua: alussa a-mollikolmisoinnun terssistä soinnun perussäveleen ja G-duurikolmisoinnun perussävelestä soinnun terssiin.

Nuottiesimerkki 4.

Vaikka nuottiesimerkki 3 sisältää vaihtuvia sormituksia pysyvien sormitusten sijaan, sormitusten mukaan ottaminen ei poissulje sitä liukumisen periaatteen opettelua, jota nuottiesimerkin 4 sävelillä ja helpoilla sormitusyhdistelmillä tavoitellaan. Jo Fransman huomasi tämän: Fransmanin wieniläisellä opettajalla Karl Stieglerillä oli käytössään erilainen soitin kuin hänellä itsellään. Stiegler soitti wienintorvella ja Fransman modernilla kaksoiskäyrätorvella. Wienintorven venttiilien rakenne mahdollistaa sen, että ilma ei katkea, kun taas kaksoiskäyrätorven sylinteriventtiiliä painettaessa ilma katkeaa lyhyeksi ajaksi. Eri-laisesta soittimesta johtuen Stiegerin harjoituksia soittaessaan Fransman joutui siis osit-tain turvautumaan erilaisiin sormitusyhdistelmiin kuin Stiegler (Heikkilä 2009, 61).

Fransmanin tavoin oppilas voi edelleen aloittaa nuottiesimerkin 3 ensimmäisen kolmi-soinnun alas suuntautuvan liukumisen soinnun terssin lopusta ja huomattaessaan, että kohdeääni eli soinnun perussävel lähestyy, painaa oikean sormituksen nopeasti alas. Samaa periaatetta, mutta tällä kertaa ylöspäin, voi toteuttaa myös toisessa ylöspäin kul-kevassa kolmisoinnussa. Tällä tavoin sylinteriventtiilin mekaniikasta johtuva ilman kat-keaminen ei haittaa.

Vaikka asteittaisilla kuluilla saavutettaisiin onnistunut ja sujuva rekisterin laajentaminen alaspäin on oppilaan silti jatkossa syytä ajatella soittaessaan nuottiesimerkissä 1 esitet-tyä tilannetta nuottiesimerkki 5 osoittamalla tavalla. Tällöin huuliote pysyy alaspäin men-täessä mahdollisimman samankaltaisena ja mahdollistaa myös alhaalta takaisin ylös pääsemisen. Myös ilmentäytöllisesti soittajan tulisi ajatella soittavansa vain yhtä pitkää ääntä. Näin soittaja välttää tahattomien uusien alkujen syntymisen ja huonojen alukkei-den syntymisen riski pienenee.

Nuottiesimerkki 5.

Asteittaisten kulkujen käytöstä aiheutuu myös se, että niin kutsuttujen luonnontorviharjoitusten, eli nuottiesimerkissä 4 kuvattujen sävelten avulla toteutettujen varsinaisten kolmisointuharjoitteiden soittaminen siirtyy tässä vaiheessa oppilaan uraa hieman myöhemmäksi. Toisaalta asteittaisten kulkujen soittaminen tuo mukanaan luontevan kytköksen asteikoiden soittamiseen. Asteittaisia kulkuja soittamalla oppilas on saattanut soittaa lukuisia kertoja eri asteikoiden soittoon tähtääviä sormitusyhdistelmiä, ja osia asteikoista ennen kuin asteikoita on varsinaisesti aloitettu edes soittamaan.

5.1 Kolmisoinnut ja asteikkokulut musiikin hahmottamisen työkaluina

Pääsääntöisenä etydien rakennusperiaatteena olen käyttänyt asteikkoja ja kolmisointuja. Nuottiesimerkistä 6 voimme havaita, että etydi rakentuu kolmisointujen ja diatonisten asteittaisten kulkujen varaan.

Käyrätorven ja muiden vaskipuhallinten sormitusten ja venttiilien toimintaperiaate perustuu luonnonsävelsarjan äänistä johdettuihin sormitusyhdistelmiin (Joutsenvirta). Koska käyrätorven keskirekisterin c^1 on jo 4. luonnonsävelsarjan ääni, saa samalla sormituksella tämän ympäriltä myös 3. 5. 6. 7. ja 8. luonnonsävelsarjan äänen. Käyrätorven keskimäinen, lyhin venttiili pidentää putkea $\frac{1}{2}$ sävelaskelta, mikä tarkoittaa sitä, että koko soittimen viritys laskee puolella sävelaskeleella.

Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että oikea sormitus ei välttämättä takaa oikean äänen saamista käyrätorvesta. Näin ollen käyrätorvensoittajan säveltapailumaailma muistuttaa laulamista: oikeiden sävelten löytämistä auttaa ennalta opitut kuulokuvat yhdistettynä visuaaliseen havaintoon: kun oppilas tietää miltä kolmisointu kuulostaa ja miltä kolmisointu näyttää nuotissa, helpottuu kappaleen soittaminen ja oikeiden äänten löytäminen huomattavasti.

Nuottiesimerkissä 6 etydi alkaa kolmisoinnolla. Kolmisoinnun jälkeen oppilaan tulisi havaita alaspäin kulkeva asteittainen kulku. Kulun tulisi kertoa oppilaalle, että sävelet ovat vierekkäin.

Nuottiesimerkki 6. Fakiirin valssi (Kataja 2014, 37) Käyrätorvi in F

Kokemukseni mukaan tämän kaltainen pienten kokonaisuuksien havainnointi parantaa huomattavasti oppilaan säveltapailutaitoja, sekä edesauttaa edellisessä luvussa esitettyjen teknisten suoritteiden toteuttamista.

5.2 Muoto

Nuottiesimerkin 6 etydin pienoismuoto noudattaa klassismin ajan satsi-muotoa (Steinby 2009. 21.9.2014). Nuottiesimerkissä 6 satsi-muoto toteutuu seuraavasti: tahdit 1-8 muodostavat avauksen ja tahdit 9-16 jatkon. Avaus jakautuu kahteen neljän tahdin jaksoon, aiheeseen ja aiheen toistoon. Kuten avaus jatko jaetaan myös kahteen jaksoon, joista ensimmäinen neljä tahtia on tihentymä ja jälkimmäinen kadenssi.

Etydien oikeat muotorakenteet mahdollistavat, että hengityspaikat löytyvät luontevasti säerajoista sekä edesauttavat Wieniläisen laulavan soittotavan oppimista.

5.3 Soinnutus

Etydien soinnutus, kuten nuottiesimerkistä 6 voimme havaita, noudattaa pääsääntöisesti kaavaa I-IV-V, toonika-subdominantti-dominantti, joka vahvistaa oppilaan kuulokuvaa toonaalisen harmonian perustehoista ja niiden tendensseistä (Joutsenvirta & Perkiömäki 2007. 21.9.2014).

5.4 Yhteenveto

Etydit pyrkivät asteittaisilla kuluilla laajentamaan oppilaan äänialaa mahdollisimman kiuttomasti sekä alas että ylöspäin. Muotorakenteiden osalta etydit ovat oikeaa musiikkia, joka edesauttaa myös muun, kirjan ohessa soitettavan musiikin hahmottamista.

Kolmisoinnut ja perustehoihin perustuvat säestyssoinnut vahvistavat oppilaan harmonian tajua. Ei ole myöskään sattumaa, että jokaisen 3/4 -tahtilajissa kulkevan etydin nimi on valssi. Tämän kaltainen ehdollistaminen edesauttaa aloittelevaa oppilasta hahmottamaan tasajakoisen ja kolmijakoisen tahtilajin eron.

6 Musiikin perusteiden asioiden jäsentäminen

Torvitaikurin taikakirjassa olen yhdistänyt käyrätorvensoiton opetuksen lomaan myös musiikin perusteiden asioita.

Torvitaikurin taikakirjan musiikin perusteiden asiat käsittelevät pääosin musiikin perusteet 1 -kurssin asioita. Kurssin sisällöstä ei kuitenkaan ole olemassa tiukkaa ohjeistusta (Ahlajoki, ym. 2013. 21.9.2014), vaan kurssisisällöt ovat lähinnä oppilaitosten itsensä päätettävissä.

Näin ollen on olemassa vain opettaja- ja oppilaitoslähtöisiä konventioita, missä järjestyksessä musiikin perusteiden asiat tulisi esittää ja miten ne ovat jäsenneilty omiksi kurssikokonaisuuksikseen.

Monessa pääkaupunkiseudun musiikkiopistossa opettaneena olen huomannut, että tiukan säädöksen puuttumisesta huolimatta musiikkiopistojen kurssisisällöt ovat yllättävän yhtenäiset. Musiikin perusteiden opettajien ja oppilaitosten keskuudessa näyttäisi vallitsevan hiljainen yhteisymmärrys siitä, mitä asioita kurssien tulisi pääpiirteissään sisältää ja variaatiot eri oppilaitosten kesken ovat yllättävän vähäisiä. Arvelisin tämän johtuvan muun muassa yleisesti käytössä olevien oppikirjojen sisällöistä.

Torvitaikurin taikakirjassa esitetyt musiikin perusteiden asiat edustavat siis nähdäkseni näennäistä musiikin perusteet 1 -kurssilla opetettavien asioiden keskiarvoa.

6.1 Kuinka nivoa musiikin perusteiden asiat ja soitonopetus yhteen

Ihanteellisessa musiikkiopistomaailmassa musiikin perusteiden opetus nivoutuu saumattomasti soiton opetukseen, eivätkä musiikin perusteiden tunneilla ja soittotunneilla opetetut asiat jää oppilaalle erillisiksi.

Yhtenä ratkaisumallina pidän musiikin perusteiden asioiden opettelua etydien avulla ja osana soittotuntia. Tai vaihtoehtoisesti soittimien mukaan tuomista musiikin perusteiden tunneille, mutta tällöin ongelmaksi saattaa muodostua oppilaiden kirjava soitinvalikoima ja soitinten erilaiset luonteet ja lähtökohdat soitonopetteluun eri vaiheissa.

Toisaalta ratkaisu saattaa löytyä myös opetustavoista ja opettajien käyttämästä kielestä. Toisin sanoen, jos musiikin perusteiden opettajat ja soitonopettajat käyttäisivät opetuksessaan yhteistä termistöä, soittotuntien ja musiikin perusteiden asiat pysyisivät ainakin puhutulla tasolla samoina.

Torvitaikurin taikakirjassa oppilas opettelee musiikin perusasioita etydien ja näin ollen soittamansa musiikin avulla. Ennen uusia asioita sisältäviä etydeitä uusi asia esitellään musiikin perusteiden näkökulmasta.

6.2 Musiikin perusteiden asioiden järjestäminen osaksi kirjaa

Näin jälkeenpäin ajatellen olisi ollut helpompaa tehdä vain etydikirja, jossa asiat etenevät lineaarisesti vaikeutuen pelkästään etydien osalta. Tällä tavoin ajateltuna minun ei kirjan laatijana olisi tarvinnut ajatella, että osaako oppilas etydeissä esiintyviä asioita, kuten nuottien mittoja, vaan olisin voinut huoletta kirjoittaa asteittain vaikeustasoltaan nousevia etydeitä.

Yksi suurimmista haasteista kirjaa tehdessä oli kahden asteittain vaikeutuvan asiakokonaisuuden, etydien ja musiikin perusteiden asioiden järjestäminen. Tässä luvussa kerroin enemmän näiden kahden asiakokonaisuuden yhdistämisestä, yhdistämiseen liittyvistä ongelmista ja ratkaisumallista.

Ongelman ydin oli tavoite suhteessa prosessiin. Käytännön esimerkkinä esimerkiksi aika-arvojen osalta tämä tarkoittaa sitä, että jos tavoitteena on, että oppilas osaa soittaa puolinuotin tarvitaan ennen tätä välivaihe, jossa esitellään kokonuotti, joka puolittamalla

saadaan puolinuotti. Mutta ymmärtääkseen nuottien erilaisia kestoja oppilaalle pitää ennen kokonuottia esitellä perussyke, josta oppilas saa nuotille mitan.

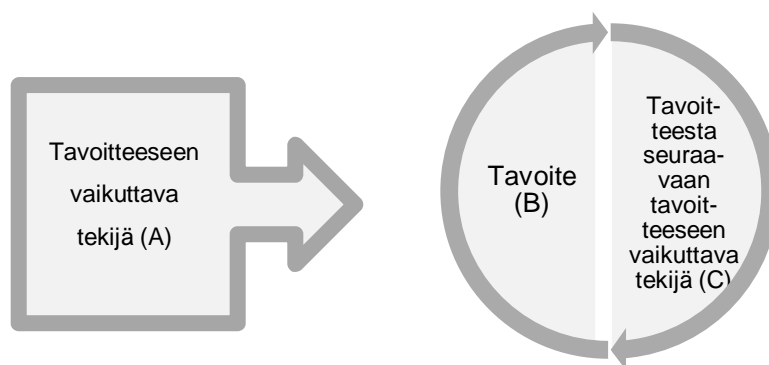
Lähdin ratkaisemaan edellä mainittua käytännön esimerkkiä esittelemällä ensin perussykkeen kävelemisen avulla. Kun opettaa perussykettä on tärkeää, että oppilas ymmärtää perussykkeen olevan oppilaan tiedostamista tavoista mitata aikaa, kuten kellosta irrallinen asia. Toisin sanoen perussyke voi olla nopeampi tai hitaampi, riippuen kappaleen luonteesta, vaikka perussyke onkin tässä vaiheessa yhtä tasainen ja väijäämättä eteenpäin kulkeva kuin esimerkiksi juuri kellon sekunnit.

Kirjassa kävelemiselle ja perussykkeen askelmille symbolina toimivat tassut. Tällä tavoin kävellen oppilas oppii, että kokonuotti kestää neljä askelmaa eli neljä tassua. Oppilas oppii myös, että kokonuotti voi olla hitaampi tai nopeampi riippuen millä nopeudella kävellään.

Kokonuotti on kirjassa kuvattu oppilaalle helpommin käsitettävänä asiana eli kokonaisuena täytekekkinä. Näin kakkua ja tassuja jakamalla pääsin pienempiin nuottiarvoihin. Mutta aika-arvojen esittämisjärjestys ei kuitenkaan ollut kuin osa kahden asiakokonaisuuden yhdistämiseen liittyvää ongelmaa.

Ongelma oli kirjan sisäisen toimintaperiaatteen laatiminen. Edellä mainitusta aika-arvojen opettamisen järjestämisestä voimme ymmärtää, että asioiden järjestämiseen vaikutti ennen kaikkea tietoisuus siitä, että kaikki asiat liittyvät toisiinsa. Toisin sanoen minun piti miettiä syy- ja seuraamussuhteet luoda vedenpitävä toimintaperiaate siitä kuinka asiat etenevät. Tätä koko kirjan rakentamiseen liittyvää periaatetta kuvaan kaaviossa 1.

Edellistä aika-arvoihin liittyvää esimerkkiä käyttäkseni jos kaavioissa 1 tavoite (B) on kokonuotti, tavoitteeseen vaikuttava tekijä (A) on perussyke. Koska tavoitteena on kuitenkin saada oppilas soittamaan pienempiä aika-arvoja, kuten puolinuotin tulee tavoitteesta (B) eli kokonuotista uuteen tavoitteeseen vaikuttava tekijä (C). Ja puolinuotista tavoite (B).

Kaavio 1.

Tätä samaa kaavioissa 1 esitettyä periaatetta sovelsin myös kytkemällä äänialan asteittaisessa laajentamisen ja asteikoiden ja etumerkintöjen opetteluun yhteen. Asteittaisen laajentamisen tavoitteena (B) on saavuttaa asteikko sen hetkisen äänialan puitteissa. Kun asteikon ääniala oli saavutettu, lähdin laajentamaan äänialaa saavutetun asteikon puitteissa kohden seuraavaa asteikkoa.

6.3 Tiedonhaku osana oppimista

Luvussa 3.2 kerroin takakannen sormitustaulukosta pääosin vain osana sormitusten opettelua. Samoin kuten edellisessä luvussa kerroin kytkeneeni asteikoiden ja etumerkintöjen opetteluun sekä soittajan asteittaisen äänialan laajentamisen yhteen olen yhdistänyt osaksi takakannen sormitustaulukkoa myös sävelten nimien ja oktaavialojen opetteluun.

Sen lisäksi, että kirjassa esitellään sävelnimet omana osionaan, niin tukeakseni sormitusten liittämistä puhuttuun tasoon on takakannen sormitustaulukossa mainittu myös sävelen nimi ja oktaaviala. Käytännössä kun oppilas lähtee etsimään hänelle joko vierasta sormitusta tai hetkellisesti unohtunutta sormitusta, voin ohjeistaa oppilasta etsimään, joko visuaalisesti saman näköistä nuottia takakannen sormitustaulukosta tai vaihtoehtoisesti etsimään esimerkiksi yksiviivaisen c:n sormituksen.

Taulukon avulla voi opetella myös pelkästään sävelten nimiä: opettaja voi tiedustella oppilaalta kappaleessa esiintyvän sävelen nimeä ja jollei oppilas tiedä vastausta voi hän löytää sävelen sormitustaulukosta etsimällä visuaalisesti samalla korkeudella viivastolla olevaa nuottia.

7 Pohdinta

Torvitaikurin taikakirjan julkaisemisesta on, tätä työtä kirjoittaessani, kulunut vuosi, jona aikana olen päässyt seuraamaan omien oppilaideni kautta kirjan toimimista myös käytännössä. Oppilaat käyttävät omatoimisesti takakannesta avautuvaa sormitustaulukkoa hyväkseen, sekä piirtävät perussykettä ja iskun paikkaa markkeeraavia tassuja nuottien alle.

Uskallan väittää, että kirjan tekoprosessin aikana tekemäni ajatustyö, eräänlainen tutkimusmatka käyrätorvensoiton ytimeen, on tehnyt minusta paremman opettajan.

Kirja on vaikuttanut merkittävästi myös tuntityöskentelyyni ja tunnin rakenteeseen. Koska jokaisessa etydissä on reaalisointumerkit ovat etydit mielleltävissä helpommin oikeaksi musiikiksi. Perinteisen soittoläksyjen kuulustelumallin sijaan, jossa opettaja istuu tai seisoo oppilaan vieressä kuuntelemassa, kuulustelenkin soittoläksyt nykyään pianon äärestä säestämällä oppilaan läksynä ollutta etydiä. Tästä on seurannut, että soittoläksyn osaamisen tasavertaiseksi mittariksi on noussut myös musiikin sujuvuus perinteisten soittoteknisten asioiden rinnalle.

Vaikka en tähän mennessä ole löytänyt kirjasta pahoja vikoja tai virheitä, en silti väitä, että kirja olisi täydellinen. Ja jos kirja osaltaan ratkaiseekin joitain ongelmia, se synnyttää varmasti uusia, mikä on hyvä. Koen, että ongelmien löytäminen ja niiden ratkaiseminen on kulttuurin kehittymiselle elinehto.

Myös muiden soittimien opettajat ovat olleet kiinnostuneita kirjasta. Opettajia on kiinnostanut erityisesti musiikin perusteiden asiat ja niiden integraatio soitinopetukseen. Uskonkin, että juuri musiikin perusteiden asioiden kautta kirja voi olla avuksi muillekin kuin käyrätorvensoittajille.

Minulta on jo nyt tultu kysymään, milloin tulee jatko-osa? Pidän kysymystä hassuna suhteessa siihen, että suurin osa kysyjistä ei ole edes vielä kunnolla tutustunut kirjaani. Tätä kirjoittaessani jatkoa ei ole tulossa, koska Torvitaikurin taikakirjan tyyppiselle alkeisoppi-materiaalille oli tarve. Koen, että seuraavalle tasolle on jo olemassa hyviä kirjoja, joten jos tekisin Torvitaikurille jatko-osan, se ei vastaisi enää tarpeeseen, vaan kilpailisi enemmän muiden materiaalien kanssa.

Mutta sen sijaan haluaisin nähdä Torvitaikurin musiikin perusteita ja soitonopetusta yhdistävän metodin laajentuvan muihinkin vaskisoitinperheen soittimiin. Tosin Torvitaikurinkin etsikköaika on vielä kesken. Mutta jos Torvitaikuri onnistuu vakiinnuttamaan asemansa yhtenä käyrätorvensoiton tärkeimmistä opetusmateriaaleista, niin pidän täysin mahdollisena, että kustantajakin suhtautuisi myönteisesti ajatukseeni Tuubataikurista tai Trumpettitaikurista.

7.1 Lopuksi

Oppikirjan tekeminen oli kokemus. Vaikka kirjan valmiiksi saattaminen kesti kuusi vuotta, niin itse tekoprosessi oli lyhyt. Aloitin kirjan aktiivisen tekemisen jouluna 2013 ja painoon kirja matkusti jo maaliskuun 2014 alussa.

Koin lyhyessä ajassa koko ihmisen tunneskaalan äärimmäisestä stressistä ja unettomista öistä epätoivon kautta onnellisuuteen ja raukeasta onnistumisesta tyhjyyteen. Kirjan ilmestymistä seuraavina kahtena viikkona jokainen kehoni lihas oli väsynyt ja kipeä.

Vaikka prosessi oli intensiivinen ja raskas, en koe, että se olisi ollut ylivoimaisen vaikea. Ei ainakaan niin vaikea, miksi oppikirjan tekeminen yleensä mielletään. Koen myös, että kun sain kaikki nämä ajatukset jäsenneltyä ja pois päästäni, niin ne antoivat tilaa uusille.

Suosittelen jokaista soiton- ja laulunopettajaa, jolla on paljon omia ajatuksia pedagogiikasta, kirjaamaan ajatuksensa ylös ja järjestämään ne. Ilmankin, että ajatukset päätyisivät ensin kustantajalle ja sitten mahdollisesti oppikirjaksi koen, että ajatusten järjestäminen on oiva oman pedagogiikan tarkistamisen ja terapian keino.

Lähteet

Ahlajoki, A., Airola, M., Hildén S., Jaakkola, I., Nystén, L. & Närhinsalo, H. Mupe – työryhmä. Musiikin teoria- ja säveltapailupedagogit ry. Musiikin perusteiden sisällöt ja suoritushjeet 2013. Verkkodokumentti. http://www.musicedu.fi/easydata/customers/musop/files/ajankohtaista/mupe_2013.pdf (luettu 21.9.2014).

"edunvalvonta/kustannussopimus/kustannussopimusmalli/tekijanpalkkio"
<http://www.suomentietokirjailijat.fi/edunvalvonta/kustannussopimus/kustannussopimusmalli/tekijanpalkkio/> (luettu 21.9.2014)

Heikkilä, Leena. 2009. Holger Fransman. Suomalaisen käyrätorvikoulun uranuurtaja. Sibelius-Akatemia. DocMus-yksikkö. Studia Musica 38. Väitöskirja.

Hösli, Bianca. 2010. Koloratuuria kaikille! – Opas äänen joustavuuden kehittämiseen. Metropolia ammattikorkeakoulu. Musiikin koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Joutsenvirta, Aarre. Musiikinteoria 2: Soitinnus. Verkkodokumentti. Helsinki: Sibelius-Akatemia. http://www3.siba.fi/muste2/vaskipuhaltimet_0 (luettu 21.9.2014)

Joutsenvirta, Aarre & Perkiömäki, Jari. 2007. Musiikinteoria 1: Sävellajit. Verkkodokumentti. Helsinki: Sibelius-Akatemia. <http://www2.siba.fi/muste1/index.php?id=12&la=fi> (luettu 21.9.2014)

Kataja, Kalle. 2014. Torvitaikurin taikakirja. Käyrätorvensoiton alkeisoppikirja Tampere: STM-musiikki

"nuotit"
<http://www.musiikkiliitto.fi/index.php/fi/nuotit> (luettu 20.9.2014)

Steinby, Nina. 2009. Musiikin perusteita aikuisille: Opetuskansio: Musiikin pienoismuodot, analyysiharjoituksia. Verkkodokumentti. <http://www.mutesry.com/opetus/abc/muoto.html> (luettu 21.9.2014)